

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

SZOLNOKI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY

Iktatószám: JN-07/55/00922-9/2018.

Tárgy: Károsító helyzet-jelentés

Melléklet: -

Ügyintéző: Vincze Katalin

Telefon: 20/434-7679

Jász-Nagykun-Szolnok megye növény-egészségügyi helyzetkép

2018. 07. 15. - 2018. 07. 31. között

Időjárás: Július második dekádja borongósan indult. A hőmérséklet lecsökkent, a megyében több helyen alakult ki zápor, zivatar. A dekád végére már inkább a kánikula volt jellemző, ugyanis a legmagasabb nappali hőmérséklet elérte a 30-34 °C-ot. A tartós meleg időjárást viharok is kísérték, melyek erős szellőkéssel, helyenként jégesővel társultak, főleg a megye északi részén. Helyenként bőséges csapadék esett (10-20 mm), míg máshol 1-2 mm csapadék hullott csak. Az esőzéseket nem kísérte lehűlés, így a páratartalom jelentősen megemelkedett.

Fenológiai állapotok (07. 15. - 07. 31.):

- **Őszi árpa:** tarlóhántás
- **Őszi búza:** tarlóhántás
- **Kukorica:** virágzás vége - szemfejlődés
- **Napraforgó:** virágzás vége - szemfejlődés
- **Őszi káposztarepce:** tarlóhántás - talaj-előkészítés
- **Hagyma:** betakarítás kezdete
- **Lucerna:** kaszálás, maglucerna zöld és barna csigás állapot
- **Szőlő:** zsendülés - korai fajták szüretelése
- **Gyümölcsösök:** gyümölcserés - betakarítás

Károsítóhelyzet:

- **Őszi kalászosok (őszi búza, őszi árpa, tritikále):** A dekád elején a megyében mindenhol befejeződött a kalászos kultúrák betakarítása. A csapadékos, meleg időjárás kedvezett a gyomosodásnak. A gyomnövények közül a legtöbb faj virágzás stádiumában található (pl.: mezei ticszem – *Anagallis arvensis*, tarló tisztessű – *Stachys annua*, libatop félék – *Chenopodium* spp., muhar félék – *Setaria* spp.), az ürömlevelű parlagfű – *Ambrosia artemisiifolia* esetében még nem kezdődött meg a pollenzórás. A tarlókon mezei pocok – *Microtus arvalis* járatok elvéve találhatóak csak, az árvakeléseken gabonafutrinka – *Zabrus tenebrioides* kártétel nem tapasztalható.

- **Őszi káposztarepce:** A tarlóápolási munkálatok befejeződtek a megyében, a termelők megkezdték a talaj-előkészítési munkálatokat. A kikelő árvakeléseken földibolha kártétel megfigyelhető.

- **Lucerna:** A dekádban megtörtént a takarmány lucerna állományok kaszálása és bálázása. Az állományok nagy része nyugalmi állapotban, növekedés stádiumában található.
A maglucerna állományok a zöld és a barnacsigás állapotban találhatóak. A táblákra jellemző a felzöldülés, melynek következtében a betakarításhoz az állományok deszikkálása elengedhetetlen lesz. A területeken a magkártevők jelen vannak, de számuk nem éri el a védekezési küszöbértéket.
A csapadékos időjárásnak köszönhetően a táblaszéleken, ruderáliákon az előző évekhez képest nagyobb mennyiségben csírázott ki, és jelentek meg az aranka fajok (*Cuscuta* spp.). Mind a magtermesztő, mind a takarmány lucerna táblák esetében javasolt a táblák folyamatos monitoringozása, az elősködő szervezet megjelenésekor azonnali védekezést kell végrehajtani.

- **Kukorica:** A kukorica állományok virágzás vége fenológiában találhatóak. A növények fejlődésének nem kedvezett a dekádban kialakuló kánikula, az alsó levelei elkezdtek leszáradni. A dekád végén kialakuló viharok helyenként nagy szellőkéséssel érkeztek, melyek az állományok szélső sorainak megdőlését okozták. A kár nem jelentős.

A kukoricabogár - *Diabrotica virgifera virgifera* imágó kártétel a dekádban sem fokozódott, a károsítás gyengének mondható. A kártevő rajzása lecsengőben van, a feromonos rovarcsapda fogási eredménye 110 db/3 nap, sárga ragadós lapcsapda 9 db/3 nap.

A kukoricamolylepke - *Ostrinia nubilalis* lárvák kártétele 3-4 %-os, foltszerű, ezzel ellentétben a gyapottok bagolylepke - *Helicoverpa armigera* károsítása szinte minden táblában nyomon követhető. A kártevők rajzás elhúzódó, a fénycsapdák 1-2 egyedeket fognak. A rágott csövek felületén, a csapadékos időjárásnak köszönhetően, megjelent a fuzáriózis - *Fusarium* spp. csőpenész tünete.

Az állományok alsó levelein atka (pl.: kétfoltos takácsatka - *Tetranychus urticae*) kártétel kis mértékben, de megtalálható, ha az időjárás a továbbiakban száraz és meleg marad, számítani kell a kártevők felszaporodására.

- **Napraforgó:** Az állományok elvirágoztak, csak egy-két késői vetés esetén tart még a virágzás. Az állományokon meglátszik a vízhiány, az alsó levelek elkezdtek száradni, valamint a dekád végi magas hőmérsékletnek köszönhetően megkezdődött az érés folyamata. A megye északi részén kialakuló viharokat kísérő erős szellőkések a napraforgó állományok szélső sorainak megdőlését okozta, de a kár ebben a kultúrában sem volt jelentős.

A lokálisan kialakult jégverés, a gyapottok bagolylepke - *Helicoverpa armigera* rágásából adódó sebzéseken keresztül, a csapadékos periódusoknak köszönhetően, a kórokozó gombák megfertőzték a növényeket, az állományokban megjelentek a tányérbetegségek, de egyelőre még nem számottevő a károsítás. A botritiszes rothadás - *Botrytis cinerea* 2-3 %-os, míg a fehérpenészes rothadás - *Sclerotinia sclerotiorum* 1-2 %-os mértékben van jelen. A dekád végén kialakuló kánikula rendkívül kedvező feltételeket biztosított a rizópuszos tányérrothadás - *Rhizopus arrhizus* kialakulásának, mely a megyében Tószeg környékén jelent meg. Ezen kórokozóval szemben jelenleg nincs hatékony védekezés, az állományok korai desszifikálásával törekedni kell a korai betakarításra.

Ha az időjárás a továbbiakban is száraz, meleg lesz, az állományokban a tavalyi évhez hasonlóan számítani kell az atka (pl.: takácsatka - *Tetranychus urticae*) kártevők megjelenésére, és károsítására.

- **Hagyma:** A megyében található hagyma táblák betakarítása megkezdődött. A szedésnek nem kedvezett a dekád végén hullott csapadék.
Az állományok szépen fejlődtek a vegetáció során, az öntözéseknek és a preventív védekezéseknek köszönhetően.
- **Cseresznye, Meggy:** A cseresznye és a meggyfákon megjelentek a blumeriellás betegség - *Blumeriella jaapii*, és a levéllyukacsosodás betegség (pl.: fómás betegség - *Phoma pomorum*, sztigminás betegség - *Stigmata carpophila*) tünetei. A korai lombhullás elkerülése érdekében javasolt a növényvédelmi kezelések elvégzése.
Az ültetvényekben a foltosszárnyú muslica - *Drosophila suzukii* monitoringozására kihelyezett csapdák eddig nem fogtak egyetlen egyed sem.
- **Őszibarack, Kajszi:** A kajszi fajták szedése befejeződött, az őszibarack szedése fajtától függően elkezdődött.
Az ültetvényekben a preventív védekezésnek köszönhetően jelentős kártevő, és kórokozó fertőzés nem tapasztalható. A moniliás gyümölcsrothadás - *Monilia fructigena* a gyümölcsök 2-3 %-át érinti.
- **Szilva:** A szilva érése megkezdődött, fajtától függően folyamatosan lehet szedni a termést.
Az ültetvényekben a kórokozó és kártevő kártétel kismértékű, hála a preventív védekezéseknek. Főleg kiskertekben tapasztalható a szilvadarazsak (poloskaszagú sárga szilvadarazs - *Hoplocampa flava*, poloskaszagú fekete szilvadarazs - *Hoplocampa minuta*) 5-10 %-os kártétele, ugyanakkor a levéllyukacsosodást okozó betegségek (pl.: fómás betegség - *Phoma pomorum*, polisztigmás levélfoltosság - *Polystigma rubrum*) is megjelentek a fákon. A termések moniliás gyümölcsrothadása - *Monilia fructigena* megközelítőleg 15%-os.
- **Almatermésűek:** Az almatermésűek fajtától függően eltérő érettségben találhatók.
Az almamoly - *Laspeyresia pomonella*, és az almailonca - *Adoxophyes reticulana* rajzása még mindig tart, a védekezést a fajta szedéséhez mérten, az élelmezés egészségügyi várakozási idő betartása mellett javasolt elvégezni.

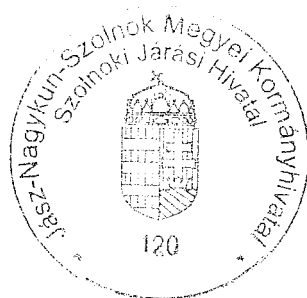
Az ültetvényekben a preventív védekezéseknek köszönhetően a kórokozók (varasodás - *Venturia inaequalis*, lisztharmat - *Podosphaera leucotricha*) fertőzése alacsony.

- **Szőlő:** A korai csemegeszőlő fajták betakarítása megkezdődött, a többi fajta esetében zsendülés állapota figyelhető meg.

A preventív védekezéseknek köszönhetően az ültetvények jó állapotban találhatók, kórokozók és kártevők jelenléte alacsony. Az időjárás előrejelzés alapján még egy lisztharmat - *Erysiphe necator* elleni védekezést terveznek a termelők.

Az amerikai szőlőkabóca - *Scaphoideus titanus* egyedszámában növekedés volt megfigyelhető. Az ellene történő védekezést minél hamarabb el kell végezni.

Szolnok, 2018. augusztus 01.

Polgár Viktória
osztályvezető

